

**Східноукраїнський інститут
економіки та управління**

**II Міжнародна
науково-практична конференція**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ
ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ»**

27 червня 2020 року

**II Международная
научно-практическая конференция**

**«ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И СОЦИАЛЬНЫЕ
ИННОВАЦИИ КАК ФАКТОР
РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ»**

27 июня 2020 года

Запоріжжя
2020

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки».

У збірник увійшли матеріали секцій: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка галузевих ринків», «Економіка суспільного сектору», «Економіка освіти», «Економіка розвитку», «Фінансова економіка», «Банки та банківська діяльність», «Економіка фірми», «Економіка і менеджмент інновацій».

Наукове видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

Усі матеріали публікуються в авторській редакції.

Е45 Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 27 червня 2020 року) / Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2020. – 108 с.

Экономические и социальные инновации как фактор развития экономики: сборник материалов II Международной научно-практической конференции (г. Запорожье, 27 июня 2020 года) / Восточноукраинский институт экономики и управления. – Запорожье: ОО «ВИЭУ», 2020. – 108 с.

УДК 340.341(063)

© Східноукраїнський інститут економіки та управління, 2020
© Колектив авторів, 2020

СЕКЦІЯ 1. МІКРОЕКОНОМІКА

Якубов А. Г.

АНАЛИЗ ПРОБЛЕМ РАЗВИТИЯ РОЗНИЧНОЇ ТОРГОВЛІ
В УЗБЕКИСТАНЕ..... 7

СЕКЦІЯ 2. МАКРОЕКОНОМІКА

Горин В. П.

РОЗВИТОК ОПОДАТКУВАННЯ СПОЖИВАННЯ
У СВІТЛІ КРИТЕРІЇВ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ 11

Маслов Д. С.

НЕОБХІДНІСТЬ ГРОШЕЙ ЯК ЗАСОБУ ОБІГУ
У ВІДТВОРЕННІ СУСПІЛЬНОГО КАПІТАЛУ..... 14

Петренко П. С.

ІННОВАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІННОВАЦІЙ 16

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ

Poberezhna Z. M.

TECHNOLOGIES OF FORMATION OF BUSINESS MODELS
OF AVIATION ENTERPRISES IN COMPETITIVE MARKETS 20

Савченко С. М.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАГРОЗ ТА РИЗИКІВ СУБ'ЄКТІВ
ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ 22

Фротер О. С.

РОЗВИТОК РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ..... 26

Щурко У. В.

ОСВІТНЬО-НАУКОВІ ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ..... 29

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІКА СУСПІЛЬНОГО СЕКТОРУ

Бондар В. Н.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО ГОСОПДАРСТВА 33

Борсук Ю. В. ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИМІСЬКОГО ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ЗБИТКОВОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	34
---	----

СЕКЦІЯ 5. ЕКОНОМІКА ОСВІТИ

Борейко Н. М. ПЕРЕВАГИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ	41
---	----

СЕКЦІЯ 6. ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ

Власенко В. А. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКРИЗОВОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	43
Демчишак Н. Б., Особа С. В. ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ.....	47
Ільченко В. М., Животова А. О., Гета М. В. УКРАЇНА В ПЕРІОДИ КРИЗИ 2008-2009 РОКІВ ТА ПАНДЕМІЇ 2020 РОКУ	50
Стрілець В. Ю. ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	52
Табачук А. Я. МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ.....	55
Точиліна Ю. Ю. СУБ'ЄКТНО-ОБ'ЄКТНА СТРУКТУРА ІНВЕСТУВАННЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	57

СЕКЦІЯ 7. ФІНАНСОВА ЕКОНОМІКА

Гнилосир Н. Є., Ліхоносова Г. С. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ.....	62
Лазунда А. В. ДОЦІЛЬНОСТІ ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	65
Пальчевич Г. Т. ФІНАНСОВІ МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	68

СЕКЦІЯ 8. БАНКИ ТА БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Гайдук І. С. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ БАНКОСТРАХУВАННЯ В ХОДІ ПОГЛИБЛЕННЯ СПІВПРАЦІ МІЖ БАНКАМИ ТА КОМПАНІЯМИ ЗІ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ.....	72
Євенко Т. І. ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ	74
Суржик В. Г., Жолобецька М. Б. ПРЕДМЕТ І ЗАДАЧІ ЕКСПЕРТИЗИ ДОКУМЕНТІВ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ	77

СЕКЦІЯ 9. ЕКОНОМІКА ФІРМИ

Бабенко В. А., Чутчев О. Д. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС:РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ	82
Мигович Т. М., Паньків І. І. ЦІНОВІ СТРАТЕГІЇ ТА ПОЛІТИКА ЦІНОУТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ	86

Країні 2008 року було дуже-дуже важко, у неї все боліло. А зараз вона такий спортсмен, який до цього більш готовий.

Нв думку інвестиційного банкіра Фурса, Україна співпарцює з МВФ, тому не роблячи якихось дурниць, рік пройде набагато краще ніж 2008, 2014 роки. Тому не слід очікувати значної девальвації гривні. Навіть більше, бачимо, що гривня стабільна, бо значно впливали об'єми імпорту й у ціні впали газ і нафта, а продукти, що Україна продавала, поки що мають стабільну ціну [4].

«Коронакриза» ставить набагато більше питань, аніж відповідей. Наразі жоден економіст не береться напевно прогнозувати, як довго відчуватимуться наслідки кризи та наскільки серйозними вони стануть.

Карантин вже дещо змінив звички та поведінку споживачів. Після самоізоляції люди можуть так само уникати візитів до кафе, кіно, відвідування будь-яких заходів, утримуватися від подорожей, що призведе до падіння сфери послуг та економіки загалом.

Список використаних джерел:

1. Кухта П.В. Кризи, їх причини та наслідки / П.В. Кухта // Ефективна економіка: електронний журнал. – 2012. № 10.
2. Юрчишин В. Україна – від кризи до кризи / В. Юрчишин // Розумков центр. – 2016.
3. Вінгокуров Я. Нова Велика депресія: наслідки коронавірусу для світової та української економіки. URL: <https://hromadske.ua/posts/nova-velika-depresiya-naslidki-koronavirusu-dlya-svitovoyi-ta-ukrayinskoyi-ekonomiki>
4. Економічна криза 2020: що буде в Україні. URL: <https://gre4ka.info/suspilstvo/59295-ekonomichna-kryza-2020-shcho-bude-v-ukraini>
5. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/13/pogljad/ekonomika/padinnya-vvp-ukrayiny-chy-mozhe-povtorytysya-kryza-2008-roku>

Стрілець В. Ю.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів та банківської справи*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА¹

Мале підприємство є рушійною силою національної економіки кожної країни, сприяє інноваціям, забезпечує працевлаштування населення та нарощення валового внутрішнього продукту. В той же час суб'єкти малого бізнесу є найбільш вразливими до кризових явищ в економіці країни

¹ Робота виконується за рахунок бюджетних коштів МОН України, наданих на виконання науково-дослідної роботи № 0117U003922 «Інноваційні драйвери національної економічної безпеки: структурне моделювання та прогнозування»

та світу. Саме тому, світова криза, спричинена пандемією у 2020 році стала нищівним ударом по діяльності малого підприємництва. Серед ключових наслідків спалаху пандемії слід виділити: зростання безробіття (31% населення країн Європейського Союзу залишилися без роботи); підвищення цін на товари та послуги (10-30% на продукти харчування; 25-200% на ліки та медикаменти; 20-100% товари персонального вжитку¹) різке падіння ВВП країн (-3,2% по країнам за перший квартал 2020 року) [5]. За прогнозами НБУ, в Україні на кінець 2020 року очікується зниження експорту (-10%), імпорту (-14.5%), зростання дефіциту бюджету (8% ВВП) і збільшення рівня безробіття (до 9.5%) [3].

Сфера малого бізнесу, яка в Україні найбільше представлена у таких галузях економічної діяльності як готельно-ресторанний бізнес (60% суб'єктів малого підприємництва); оптова та роздрібна торгівля (28%); професійні та адміністративні послуги (46%); сільське господарство (46%) [3], є найбільш вразливою до впливу кризових явищ. Так, чим меншим є суб'єкт підприємництва, тим менше у нього фінансових резервних ресурсів, що робить його більш вразливим до внутрішніх і зовнішніх подій, особливо стосовно криз, що вражають глобальну економіку. Окрім браку власних коштів, мале підприємство зіткнулося зі зниженням попиту на продукцію, товари, послуги, пов'язаним із фінансовими обмеженнями споживачів та подорожчанням товарів.

Враховуючи твердження, що розвиток малого підприємництва має безпосередній вплив на обсяг ВВП як ключового індикатора розвитку національної економіки [6], зниження ефективності діяльності суб'єктів малого підприємництва під час пандемії матиме значний негативний вплив на національну економіку. Зокрема, за прогнозами Організації економічного співробітництва та розвитку, вклад малого підприємництва у формування ВВП зменшиться наступним чином: -82% від частки сектору у ВВП за сферою готельно-ресторанного бізнесу; -31% у сфері оптової та роздрібної торгівлі; -27% за сферою професійних та адміністративних послуг [4].

Враховуючи наявні проблеми, що не тільки перешкоджають стабільній діяльності малого підприємництва, але й створюють ризик банкрутства, вважаємо, що наразі є декілька ключових напрямів збереження власного бізнесу:

1. Інформатизація бізнесу та створення електронного бізнесу. МСП у всьому світі шукають шляхи виживання, переходячи до використання сучасних цифрових технологій та перетворення власного бізнесу у електронний бізнес, перетворюючи головні бізнес-процеси за допомогою інтернет технологій [2]. За даними Європейської статистики 23% суб'єктів підприємництва в період карантину перейшли на комбіновану працю (дім та офіс); 46% (інтернет-комунікації). Використання електронного бізнесу має призвести до позитивних результатів: підвищити ефективність

¹ Середнє значення по країнам ЄС, розрахованим на основі даних [5]

діяльності підприємства, збільшити фінансові та нефінансові вигоди, розширити можливості не тільки інформування і реклами, але також для розробки і продажу товарів і послуг, інтегрованого управління ресурсами компанії.

2. Залучення інвестицій у мале підприємництво. Розглядаючи основних гравців на інвестиційній арені слід розуміти, що в умовах підвищеного ризику ті інвестори, що вкладали кошти в мале підприємництво (бізнес-ангели, венчурні капіталісти тощо) наразі зменшити власну ділову активність. Тому, перш за все, заходи інвестиційної підтримки малого підприємництва мають проводитися з боку держави. Так, розглядаючи ті заходи, що є актуальними в період карантину у країнах ЄС (рисунк 1), слід відмітити недостатню інвестиційну активність держав.

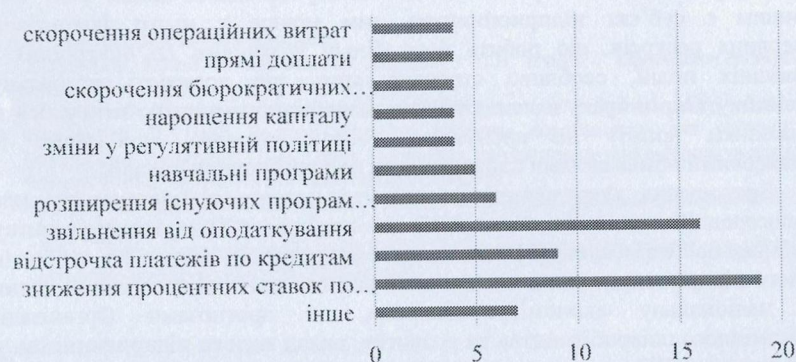

Рис. 1. Кількість країн, де визначений політичний захід був оголошений урядом [1]

Поряд з цим суб'єктам малого підприємництва доцільно звернути увагу на нові програми підтримки, що реалізуються міжнародними організаціями у зв'язку із COVID-19. Зокрема, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація здійснюють фінансування заходів подолання наслідків пандемії, в тому числі і сприяння життєдіяльності малого та середнього підприємництва. Європейський центральний банк (ЄЦБ) оголосив про нові заходи підтримки та пропонує позики за зниженими ставками комерційним банкам для фінансування малого та середнього підприємництва, як найбільш постраждалих від наслідків кризи.

3. Взаємна підтримка стартап-спільнот та доступ до соціального капіталу через брокерів. Розглядаючи сферу малого підприємництва на ранніх етапах життєвого циклу (стартап і становлення), важливим в умовах кризових явищ є підтримка кооперація суб'єктів малого підприємництва у різних сферах діяльності (операційній, фінансовій, управлінській).

В цілому налагодження державно-підприємницького партнерства та використання допомоги міжнародних організацій сприятиме пом'якшенню негативного впливу світової кризи на діяльність малого підприємництва в Україні, а трансформація бізнесу та перехід до електронного бізнесу допоможе малому бізнесу уникнути дефолту.

Список використаних джерел:

1. Kuckertz A. and other. Startups in times of crisis – A rapid response to the COVID-19 pandemic. Journal of Business Venturing Insights. Volume 13, June 2020. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2020.e00169> (дата звернення: 10.03.2020).
2. Вікіпедія. URL: uk.wikipedia.org (дата звернення: 10.03.2020).
3. Інформаційно-аналітичні матеріали «Програма стимулювання економіки для подолання наслідків COVID-19: «Економічне відновлення»». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/programa-stimulyuvannya-ekonomiki-dlya-podolannya-naslidi-dkiv-covid-19-ekonomichne-vidnovlennya> (дата звернення: 10.03.2020).
4. Інформація офіційного сайту Організації економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://www.oecd.org/> (дата звернення: 10.03.2020).
5. Інформація статистичної служби Європейського союзу: веб-сайт. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/> (дата звернення: 10.03.2020).
6. Стрілець В.Ю. Забезпечення розвитку малого підприємництва: теорія, методологія, практика: монографія. Полтава: ПУЕТ. 2019. – 457 с.

Табачук А. Я.

кандидат економічних наук,
асистент кафедри економіки та публічного управління
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна

МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Погіршення екологічної ситуації у глобальному масштабі спонукає світову громадськість до пошуку альтернативних шляхів розвитку.

Найбільш прийнятною альтернативою подальшого розвитку для нашої цивілізації вважаємо перехід на ноосферні принципи господарювання, котрі у своїй сукупності сприятимуть сталому розвитку суспільства.

Сталий розвиток передбачає досягнення паритету відносин у тріаді людина-господарство-природа. Поділяємо думку, що парадигма суспільства